

OBČANSKÁ SPOLEČNOST A ISLÁM

Antropologie občanské společnosti I

2.11.2010

Brno

Kounková Kristýna, Ewerlingová Laura,
Suchánská Monika, Juříčková Veronika,
Závodská Iva

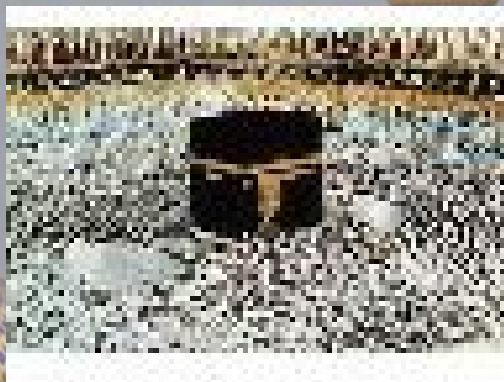

ISLÁM NENÍ JEN VÍRA

• *islám – křesťanství – judaismus – společné kořeny, zásadní rozdíly*

• *di n – dawla – dunya - klasická myšlenka 3d anebo 3 role islámu*

• *historický rámec*

⇒ *víra jako životní styl*

DALŠÍ PODSTATNÁ FAKTA

• *rigidita zásad a zvyklostí*

• *postavení sociálních věd*

• *genderová separace*

• *„islámský svět“ vs. „Západ“*

Témata problematiky spojení OS a Islámu

- *postavení žen v islámu*
- *občanská společnost a terorismus*
- *celková situace v Turecku*
- *muslimské instituce a společnosti v České republice*

Postavenie ženy vo svete islamu

-

Kladné a záporné ohlasy

•Zahaľovanie

❖Korán: *"Proroku, řekni manželkám svým, dcerám svým i věřícím ženám, aby pritahovaly k sobě své závoje! A toto bude nejvhodnější k tomu, aby byly poznány*

❖a nebyly uráženy..."

❖Irán – trest smrti za nenosenie hidžábu

❖Francúzsko – zákaz nosenia burky a niqábu

•Žena je skazená a od prírody necudná: *"Existuje zásadný rozdiel medzi mužom a ženou pri pohlavnom styku. Po väčšinu dní je sexuálna túžba ženy oddelená od reprodukčného inštinktu, zatiaľ čo sexuálna túžba muža nie je nikdy obyčajnou zábavou."*

• Živenie rodiny

- ❖ otec - živiteľ rodiny, žene dáva výživné
- ❖ matka – starostlivosť o deti, ak pracuje, tak jej peniaze zostávajú

• Dedičstvo

- ❖ žena vždy dedí menší podiel
- ❖ muž vždy dedí viac – ráta sa s tým, že zo svojho podielu bude živiť rodinu
- ❖ *"A Buh vám stanoví o detech vašich toto: synovi podíl rovný podílu dvou dcer... Jestliže nemel mužského potomka, pak po nem dedí jeho rodice, pricemž matce jeho patří jedna tretina..."*

•Tresty

❖Cudzoložstvo = ukameňovanie

❖Organization of Women against execution

❖(1981-1990)

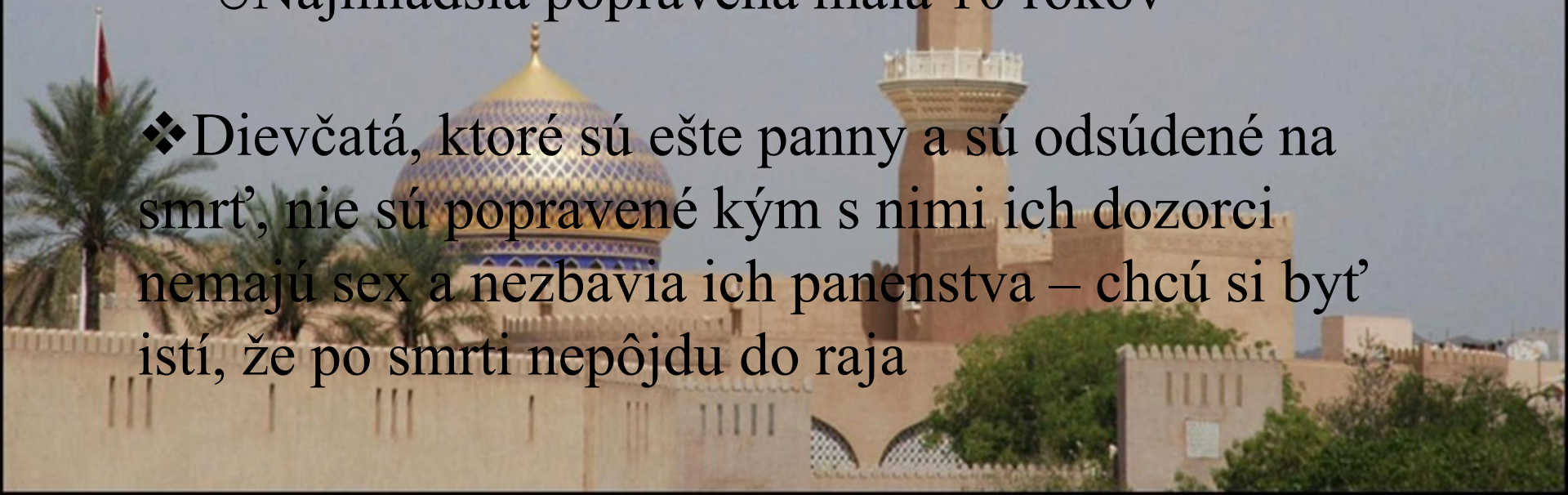
○1428 žien bolo popravených

○187 malo menej než 18 rokov

○9 dievčat malo menej než 13 rokov

○Najmladšia popravená mala 10 rokov

❖Dievčatá, ktoré sú ešte panny a sú odsúdené na smrť, nie sú popravené kým s nimi ich dozorcí nemajú sex a nezbavia ich panenstva – chcú si byť istí, že po smrti nepôjdu do raja

Organizácie v boji za práva moslimských žien

- Organization of Women against execution (Organizácia žien proti popravám)
- Organizácia v Káráčí – záchrana nechcených detí – 99% sú dievčatká
- Women's Action Forum (WAF) alebo War Against Rape
 - ❖ organizácia Pakistánskych žien, vznikla v roku 1981
 - ❖ prvá demonštrácia – 1983 – za dvojicu ktorá bola ukameňovaná za smilstvo

- 46 krajín - islám ako štátne náboženstvo
- Organizácia islamskej konferencie
- trpia najmä emancipované ženy - túžia po osobnej slobode, úcte a spoločenskom uznaní
- porušovanie práv - Dohoda o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Všeobecná deklarácia ľudských práv
- práva žien sú najviac obmedzované a porušované - Afganistan, Pakistan a Saudská Arábia

Terorizmus a islam

- násilné nepredvídateľné akty
- spočiatku skupina ľudí x štát
- neskôr štát x svet
- „loutkové“ teror. Organizácie
- sponzorovanie štátom

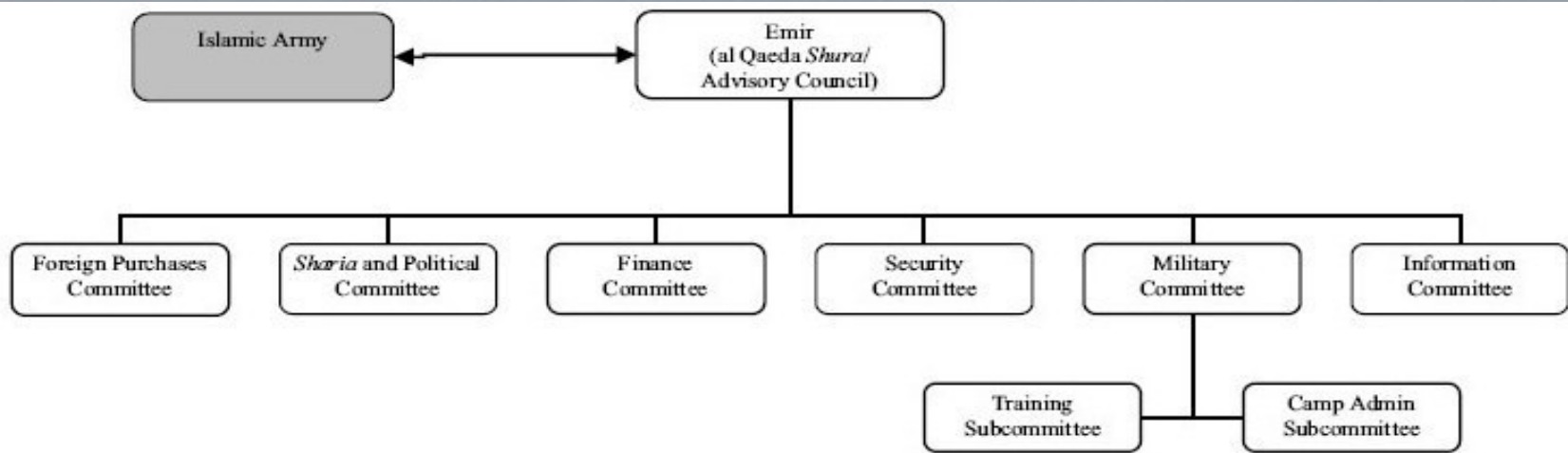

Al Káida - „Základňa“

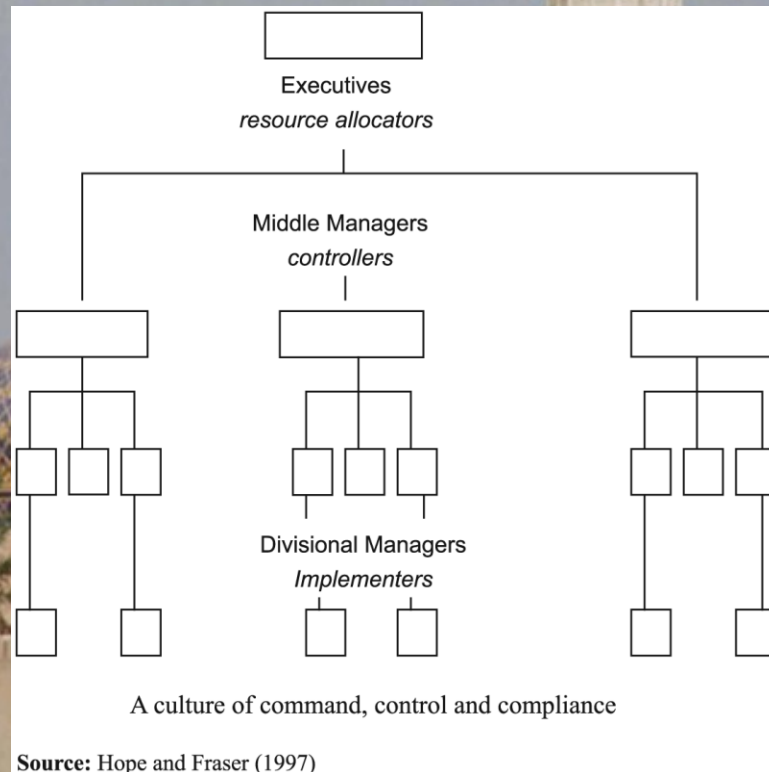
- militantná islamská organizácia
- Afganistan, Usáma bin Ládín
- cieľ – chalifáty
- 3- členné skupiny
- 11. september, americké ambasády, Saudská Arábia

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ

Al-Qaeda Organizational Structure

Source: Hope and Fraser (1997)

Hizballáh - „Božia strana“

- libanonská šiítska strana, militantná teroristická skupina
- vojenská zložka, civilná zložka – humanitárna činnosť
- pozícia v parlamente
- vodca Hassan Nasralláh
- 1982 – 1988 – únosy a vraždy amer. občanov

Hamas - „Nadšenie“

- Hnutie islamského odporu – palestínske militantné hnutie
- 1987 – vznik ako odbočka egyptských Moslimských bratov, šejk Ahmad Jasín, Gaza
- 2006 – víťaz volieb do Palestínskej národnej správy
- bojová a civilná zložka
- útoky proti izraelskému civilnému obyvateľstvu a vojenským cieľom

لا إله إلا الله محمد رسول الله

Občanská společnost v Turecku

OS v muslimských zemích existuje od začátku na
rozdíl od křesťanské společnosti

X

Nová, nevyvinutá OS

- ovlivněna historií

- nepropojena se státem

Osmanská říše

- silný byrokratický stát
- posilování státní moci
- omezování vzniku ekonomických i politických skupin.

Existují dobročinné společnosti: Waqf, Sufiové.

-nejsou organizovány systémem, spíše jde o dobročinnou snahu izolovaných jednotlivců

Obchodní spolupráce – etnické menšiny.

Turecká republika

1923-1950

- Mustafa Kemal Atatürk – *„lid by neměl mít suverenitu, dokud nezíská kolektivní svědomí na vyšší úrovni“*

- top-down (sestupný aparát moci)

- Republikánská strana po smrti Atatürka
- snaha pozvednout Turecko na civilizovanou úroveň Západu
→ sekularizace

- omezení role občanů

Sekularizace v kontextu Turecka

Omezována role Islámu X politika a náboženství není odděleno

Laussane 1919 – smlouva určující hranice Turecka po 1.WW
- hranice respektují náboženské přesvědčení

Islám – sjednotitel národa,
základ národní identity.

Sekularismus – ovládání islámu
skrze institucionální prostředky.

1950- 1970

Přechod na pluralitní politiku – první zkušenosti s demokracií.

1960 vojenský převrat – vláda svržena kvůli nedostatečné ochraně zájmů obyvatel.

1961 nová ústava – zaručuje právo na sdružování a svobodu projevu, přiznává roli občanské společnosti
→ politická nestabilita

1980 převrat – znovu-upevnění státní moci, centralizace, zákaz spolků a organizací

Současnost

Vznik organizací jako odporu proti státu – vznik občanské společnosti.

1995 zrušen zákaz vytváření spolků

1997 obnovena pluralitní demokracie

Zákaz extremistických náboženských skupin (Hizballáh, kurdští islamisté aj.) – sekularizace.

→ polarizace společnosti, odmítnutí komunikace mezi sebou

→ dichotomie „my“ a „oni“

→ tvorba demokratických, ale i anti-demokratických skupin

→ oddělení občanské společnosti a státu

Volby 2002 – JDP – závazek zapojit organizace OS do života státu X neplněné slibů

Islámské občanské společnosti na
našem území a jejich historie.

**Islámská nadace v Praze, Historie
Brněnské komunity, Snaha o
výstavbu mešit u nás, Obnovení
Ústředních muslimských obcí**

Islámská nadace v Praze

- **Počátky r. 1989 – založeno muslimskými studenty v Praze.**
 - **Scházejí se po několik let v provizorních podmínkách (studentské koleje, Egyptské velvyslanectví).**
 - **Od r. 1992 zajištěno stálé místo pro muslimskou komunitu v Praze 4, v Krči.**
 - **Od r. 1999 nově vystavěné centrum v Praze 9, v Kyjích.**
 - **Od r. 2003 otevřena Informační kancelář s modlitebnou v centru Prahy.**
 - **Od r. 2004 funguje muslimské centrum v Teplicích, v Praze nově otevřen muslimský hřbitov (oddělená část na Olšanském hřbitově).**

• **Prostředky nadace: muslimové odevzdávají náboženskou daň (zakát) a dobrovolnou almužnu (sadaqa).**

➔ **Rozdělena mezi chudé, cizince a potřebné.**

• **Probíhají zde jazykové kurzy Arabštiny, lekce z Koránu, výstavy muslimského života pro školy.**

„ **Cílem Islámské nadace v Praze je to, aby muslimové u nás byli součástí občanské společnosti a aby v ní byli integrováni, při zachování své .“**

Historie brněnské komunity

- **Počátky sahají do r. 1992 – zřízena modlitebna v Králově Poli.**
- **R. 1994 oficiálně zřízena Muslimská nadace v Brně.**
- **Od r. 1998 funguje nově vystavěná mešita na ulici Vídeňské 38a v Brně.**
- **Provádí aktivity podobné Pražské nadaci.**

Snahy o výstavbu mešit

- První pokus r. 1995 – podnikatel ze Spojených arabských emirátů chce vystavět mešitu v Teplicích, kam jezdí mnoho muslimů na léčení.
- Odmítavý postoj veřejnosti a křesťanské církve.
- R. 2004 nový neúspěšný pokus o výstavbu.
- Dočasně tedy r. 2004 zřízena modlitebna.

UMO

- **Působení od r. 1934 – dle zákona zřízena první Muslimská obec.**
- **R. 1937 začínají vydávat časopis Hlas.**
- **R. 1945 ustalo snažení.**

- **Po r. 1991 snaha o obnovení UMO – dle tehdejšího zákona nebylo možné obec obnovit.**
- **Dochází k obnovení časopisu Hlas.**
- **R. 2004 po legislativě zákona registrace znovu vzniká UMO.**

- **(výhody: umožnění porážky Halal)**

